СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 174. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 29 липня 1930. VOL. XXXVIII. No. 174. Jersey City, N. J., Tuesday, July 29, 1930. THREE CENTS.

НЕ ХОЧУТЬ ДОПУСТИТИ СОВІТСЬКИХ ТОВАРІВ ДО АМЕРИКИ

КАЖУТЬ, ЩО ВОНИ ПОБИВАТИМУТЬ ЦІНИ АМЕРИКАНСЬКИХ ВИРОБІВ ТА ЗНИЖУВАТИМУТЬ ЗАРОБІТНУ ПЛАТНЮ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — З рамени „Амерікен Вейдж Ернерс Протектів Конференс" розпочато кампанію, щоби з 1932 роком замкнути совітам довіз їхніх виробів до Америки.

Інституція та має у своїх рядах 500,000 робітників, котрі стоять у звязку з Американською Федерацією Праці. На чолі її стоїть Меттю Вол, заступник президента Федерації.

Вол подає, що американські робітники мусять взятися за те, щоби перевести оту заборону з огляду на свій власний інтерес, як і на інтерес совітських робітників, яких використовує совітська влада як яких невільників. Вол стверджує, що нова тарифа має постанову, на підставі якої не буде можна виставляти на американськім ринку виробів, які походять від вязнів або робітників, котрих примушено до праці силою. Вол каже далі, що в совітській державі є тільки примусова праця, яку держава оплачує по своїм власнім уподобанню. Совіти визискують отже робітника найбільше з усіх держав на світі. Совіти оплачують робітничу працю найгірше, тому можуть і найдешевше продукувати. І коли вони доконають свого пляну, то готові засипати Америку своїми продуктами і викликати велику робітничу крізу. А про це совітам найбільше ходить. Крім того хочуть вони дістати гроші на дальшу пропаганду совітської революції. Оті совітські експерименти має оплатити совітський робітник своєю дешевою працею. Тому саме, говорив Вол, треба за всяку ціну не допустити совітських товарів на американський ринок. Бо інакше будуть совіти за американські гроші робити заколот в Америці та розбивати далі тутешні робітничі організації.

ДИСКУТУВАТИМУТЬ СОВІТСЬКУ ПРОБЛЕМУ.

ВИЛІЄМСТАВН (Месечусетс). — З рамени Політичного Інституту в Виліємс Каледжі відбудуться лекції на тему совітської проблеми. Лектори говоритимуть про большевицькі впливи в Китаю, про те, що завважали американські бизнесмени на совітській території під бизнесовим оглядом, а також і про пятилітку.

СЕНАТОР РІД ПРО БОЙКОТ СОВІТСЬКИХ ТОВАРІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Рід з Пенсилвенії вислав листа до секретаря Мелона, в якім взиває його, щоби не дозволив на ввіз совітських товарів до Америки. Особливо налягав він на заборону довозу вугля і дерева. Своє домагання мотивував він подібно як Меттю Вол.

ЗАПИСАВ $15,000,000 ДЛЯ БІДНИХ.

НЮ ЙОРК. — Капіталіст Джеймс Нюбіґен Джерві, котрий доробився маєтку на торговлі кавою і цукром, оставив маєток у сумі $37,573,905. З того призначив він понад $15,0000,000 на добродійні цілі, головно на допомогу немічним, зубожілим старцям.

АМЕРИКАНЦІ Є НАЙБІЛЬШИМИ ДОВЖНИКАМИ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Джуліюс Клайн, асистент секретаря торговлі, говорив по радіо на тему американського богацтва. Він підніс, що світ звичайно бачить Америку як найбогатшу країну й як найбільшого вірителя. Але ніхто не звертає уваги на те, що Американці є заразом і найбільшими довжниками. Вистарчить тільки вглянути в історію американських великих підприємств, щоби переконатися, що їх фінансував головно заграничний капітал. І сьогодні, говорив Клайн, чужинці є власниками міліонів шерів американських підприємств, яких вартість доходить грубих біліонів долярів. Тому саме на европейських біржах торгують американськими паперами так як би европейськими.

$57,716,506 ДЛЯ ПРИКРАСИ І ЗДОРОВЛЯ МІСТА.

НЮ ЙОРК. — Місто задумало поширити свої парки, щоби було більше місця для відсвіження щораз більше зростаючого населення. На ту ціль треба буде видати $57,716,506.

ПЛИВУЧИЙ МУЗЕЙ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Сіти оф Ню Йорк", себто корабель, на якім полярний дослідник Бирд відбув подорож до полудневого бігуна, відбуде ще одну подорож. Ото обїздитиме американські портові міста, щоби зібрати $100,000, які потрібні для покриття дефіциту експедиції. Корабель буде перероблений на музей, в якім буде виставлене все те, що є звязане з експедицією до бігуна. Надіються, що буде богато людей, які будуть цікаві побачити здобутки експедиції й з їх вступу буде можна легко покрити дефіцит.

ЗАНОТУВАЛИ ДВА ЗЕМЛЕТРУСИ.

ВАШИНГТОН. — Сейсмограф Університету Джорджтавн занотував у неділю два потрясення землі.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

В Австрії, в місті Грацу, заложено професійну організацію українських студентів місцевого університету. Тепер ця організація заходиться біля організовання загально-української організації українських еміґрантів, які вчаться та працюють в Грацу та в його околицях.

Студенство думає заложити зпочатку товариство „Самопоміч" для допомоги студентам і робітникам, які допомоги потребуватимуть, а потім мають оснувати товариство „Просвіта" для ширшої культурно-просвітної та національної роботи.

Минулої зими студентська організація провадила культурно-просвітні курси серед українських еміґрантів, навчаючи їх української історії, літератури, ґеографії, а неграмотних робітників читання й писання українського. Такcамо були зорґанізовані курси німецької мови.

Студентська організація власних коштів для праці не має й відзивається до українського загалу о допомогу в її важному національному ділі.

БИК УБИВ МАТАДОРА.

Двобій між биком та людиною на арені в Толідо (Еспанія) виграв молодий бик. Бик тяжко поранив у бік матадора Педра Монтеса, який умер у шпиталі через кілька годин від упливу крови.

ЗА КОМУНІЗМ.

Станиславівський окружний суд засудив якогось Блюменштайна за поширювання комуністичних летючок на 1½ року тюрми. Розправу вели при зачинених дверях.

АРХИЕПИСКОП КОВАЛЬСЬКИЙ ІДЕ В АМЕРИКУ.

Апеляційний суд позволив маріявітському архиепископови Ковальському виїхати в Америку на 4 місяці, від 24-го червня. У мотивах зазначено, що о. Ковальський досі не ухилявся від виміру кари та що справа апеляції може відбутися щойно в останніх місяцях цього року.

ПОЛУДНЕВА ДОБРУЖА В ТРІВОЗІ.

„Єдінство" пише: Всі добруджанські селяни затрівожені. На основі міністеріяльного розпорядку селяни зорали й посіяли землю, яку мали передати державі. В розпорядкові міністерства сказано, що в інтересі національної економії е, щоби земля не стояла облогом. Хто заплатить 80 левів за гектар державі аренду, може використовувати поле, що належить державі. І дійсно всі, в кого земля стояла облогом, погодилися з міністерським розпорядком, засіяли й обробили землю. Все це добре знає Рільнича Рада й обласні аґрономи, але помимо того дають дозволи на загарбання засіяних уже земель кольоністами.

Ситуація напружена. Аґрономи підмовляють кольоністів, щоби жали там, де вони не сіяли й не орали, а болгарські селяни не хочуть віддати добровільно своєї кервавиці й боронять плодів своєї праці.

„Єдінство" завзиває добруджанських послів, щоби зробили кінець цій анархії, яка може довести, а то й уже доводить до кровопролиття.

ГІРНИЧА КАТАСТРОФА НА УКРАЇНІ.

На Україні сталася 18. червня гірнича катастрофа, при якій загинуло 35 гірняків.

„Фосіше Цайтунґ" довідується тепер з Москви, що нещастя завинили інжиніри, які були відвічальні за правильну вентеляцію копальні. При катастрофі загинуло, як це вже сказано, 45 гірняків, а 29 покалічених. З них 9 дуже тяжко. Інжинірів, яким закидується недбальство заарештували.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД.

Суд присяглих у Кракові засудив 26-літнього Піскожа з Вадова біля Кракова за вбивство своєї нареченої, 18-літньої Сайківни, на смерть на шибениці. Піскож убив її за те, що не хотіла вийти за нього. Він скрився був за стодолою, вистрілив із револьвера, при чому сказав: „Глянь, як з чола кульки випадають". Перед товаришами чванився, що вбив наречену. Колиж не вірили йому, що він убив її, сказав: „Пійдіть за стодолу, вона там лежить як бик!"

ВІЙСЬКОВИЙ АТАШЕ ОБМАНЕЦЬ.

Румунський прокуратор Фойшоряну покінчив слідство проти бувшого військового аташе в Еспанії, Тиберія Ворніка. Він допустився обману й фальшування. Прокуратор підписав акт, яким передається обманця судови.

ЄРІЦА ХОЧЕ ОБІХАТИ СВІТ.

Славна оперова співачка Марія Єріца хоче обїхати світ. Вона хоче співати в Північній Америці, Европі, також у Південній Америці, в Японії, Китаю та Індії. Кажуть, що для цього вона вже підписала контракт. Управа „Митрополітен Опери" в Ню Йорку каже, що Єріца має ще з нею умову на три роки і повинна співати через ті роки що року по 4 до 5 місяців. Тому гадає, що вона поїде у світ у вільних місяцях. Єріца до кінця війни співала в цісарській опері у Відні, а від літ співає теж у зимовому сезоні в Ню Йорку. Вона родом Словінка, а підчас світової війни співала у Відні також українські пісні. Її чоловік Поппер є власником лісів у галицьких Карпатах.

ХОТІВ БУТИ ЮДОЮ.

Один німецький денник оповідає цікаву подробицю про „пасійні" вистави в славнім Оберамергав, куди що року зїжджаються з усього світа люди приглянутись величанській виставі „Мучеництво Христа", в якій бере участь від літ ціле село. До останніх вистав (що саме покінчились) треба було найти актора, що грав би Юду. Гадали, що ніхто не схоче такої ролі. Тимчасом боротьба суперників була велика. Один з найкращих кандидатів був Ганс Цвінк; але організатори свята лякалися, що він готов в останній хвилині впитись, бо він був пияком. Тому йому відмовили ролі. Цвінк обурений заявив, що готов присягнути від горівки на час вистав і складе 5,000 марок кавції на доказ, що слова додержить. Тимчасом ролю Юди передали іншому. Тоді Цвінк з огірчення видав 5,000 марок на пиятику, запрохавши до участи в своїм горю багато односельчан.

БІБЛІОТЕКА ІВАНА ГРОЗНОГО.

Довідуємось із чужинецької преси, що радянський археольоґ Стелецький (Українець, що видав деякі праці українською мовою) проводить археольоґічними розкопками, які шукають бібліотеки царя Івана Грозного. Вже в 1916 році професор Стелецький відкрив лябіринт підземельних ходів під Кремлем, де сподіваються найти закопану бібліотеку. Не всім відомо, що Іван Грозний був не тільки ненормально кровожадним типом у роді Нерона, але також великим аматором творів мистецтва, дорогоцінностей, килимів, ікон і книжок. Він мав величезну збірку рукописів з 800 дорогоцінних томів. Ця збірка, здається, не згоріла і її ніхто не загарбав. Є здогад, що за Бориса Годунова її сховали невідомо де. В 1820 р. — 100 літ пізніше! — проф. Даґельов із Дорпата найшов у Естонії рукопис, що походив із катальоґу цієї бібліотеки. Після смерти Даґельова цей рукопис віднайшов ще раз проф. Стелецький, який виїхав до Естонії на розшуки. Ці розшуки відновлені тепер. За книжками і дорогоцінностями шукають у підземеллях Кремлю.

ДЕ В ЧЕХІЇ НАЙБІЛЬШЕ БЕЗБОЖНИКІВ?

Чеська преса подає статистику безконфесійних у чехословацькій републиці: найбільше безбожників мають промислові міста, з яких наприклад, Кладно і Слани мають майже 50 проц. безконфесійного населення. На Моравії начислено тільки 2 проц. безконфесійних, а Словаччина і Закарпатська Україна майже не мають серед населення безрелігійних громадян.

ПРАГА БУДУЄ ДРУГИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР.

В той час, як ми, Українці, не можемо здобутись на один, хочби скромний театр у Львові, маленький чеський нарід вже приступає до будови другого національного театру в Празі. В тій цілі утворено окремий комітет, на чолі якого стоїть д-р Шамаль, а протекторат над цим комітетом обняв президент Масарик. Тойже президент жертвував на будову другого національного театру із власних фондів 5 міліонів корон. Треба додати, що Прага має і тепер, окрім національного театру, кілька інших театрів наскрізь европейського рівня.

ЗА 50 ГРОШІВ ПІДРІЗАЛА СОБІ ГОРЛО БРИТВОЮ.

В селі Орові, дрогобицького повіту, селянка Настя Марієкова, довідавшися, що її муж програв в карти 50 грошів, підчас суперечки підрізала собі горло бритвою.

„ПРОТИ-ЄФРЕМІВСЬКИЙ" ЗБІРНИК.

Шевченківський інститут видає спеціяльний збірник (ніби науковий), присвячений боротьбі з „ефремовськими" концепціями в літературознавстві. Збірник складається з приблизно 20 статей, які присвячено аналізі окремих творів акад. Єфремова про ріжних письменників та про ріжні явища в літературі й літературному життю. Є також статті про Єфремова — публіциста, критика, історика літератури і т. п.

НОВЕ ПОТРЯСЕННЯ ЗЕМЛІ В ІТАЛІЇ

НАСЕЛЕННЯ ТЕРПИТЬ ВЕЛИКУ БІДУ, БОЇТЬСЯ ВЕРТАТИСЬ У НЕЗРУЙНОВАНІ БУДИНКИ.

АВЕЛІНО (Італія). — Нове незначне потрясення землі викликало великий переполох серед населення району, зруйнованого землетрусом. Більшість людей мешкає в наметах, або просто в одкритому полі, боячися повернутись до своїх домів. Ті, що мали відвагу розміститися в своїх домах, з переляку знову повтікали в поле, коли почули нове потрясення землі.

До всього лиха ще пронеслася велика буря з дощем над зруйнованим землетрусом районом. Ця буря знищила десятки тисяч наметів, яток, курінів та инших тимчасових приміщень жертв землетрусу. В Ателі підчас панахиди по загинулих від землетрусу з церковної стелі посипалося вапно на молячихся. Люди думали, що це знову землетрус і в паніці почали тікати з церкви. Переляк був такий, що багато людей було потовчено й потоптано ногами. 15 осіб дуже тяжко зістали покалічені й більше сотки лекше.

Військові священики в асисті війська правлять панахиди серед руїн по душах загинулих від землетрусу. Величезні простори нагадують собою страшні руїни Світової Війни. Правительство й громадські організації вживають усіх сил, щоб полекшити становище населення, а передовсім нагодувати його та попередити вибух пошести.

100 КОМУНІСТІВ АРЕШТОВАНО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Всесвітний зїзд комуністичних дітей „піонірів" скінчився бійкою між комуністами та фашистами. В ріжних частинах столиці фашисти й комуністи затіяли вуличну бійку й поліції довелося богато попрацювати, поки вона розігнала ворохобників.

Зрештою поліція арештувала 100 комуністів та кількадесять фашистів за бійку на вулицях та за уряджения демонстрацій в недозволених дільницях міста.

НАЦІОНАЛІСТИ ПЕРЕМОГЛИ.

ШАНҐАЙ (Китай).—З Ганкова повідомляють, що націоналістичні війська під командою генералісімуса Кай Шека перемогли повстанців на всіх фронтах. Правительственні війська тепер занимають головніші міста, з яких зручно провадити дальший наступ проти комуністичних, північних та інших повстанських військ.

Дальші операції націоналістичної армії полекшує те, що дух опорности армій противників уже зломаний. Тому треба сподіватися скорої остаточної перемоги військ Кай Шека.

МОСКОВСЬКА ПРЕСА КРИТИКУЄ КОМІСІЮ ФІША.

МОСКВА (СССР). — Після коротеньких заміток у справі комісії Гамилтона Фіша, комуністична преса тепер почала поміщувати величезні статті, в яких все нападає на комісію, а особливо критикує документи Ґвейлена. Ґазети пишуть, що це почався „фашистівський похід" проти комуністів у Злучених Державах. Деякі ґазети говорять про роботу комісії Фіша жартами та насмішками.

Лиш „Індустріяльна Ґазета" старається взяти більше серіозний тон і доказати, що розрив торговельних зносин Америки з Росією буде шкідливим для Америки. Ґазета признає, що комуністи борються проти капіталістичних держав, але тимчасом вони хочуть в Америці навчитися її способів продукції та скористуватися її фаховими силами для збудовання радянської індустрії.

ТАРДЄ ПРОТИ ПАРЛЯМЕНТУ.

ПАРИЖ (Франція). Премієр міністер Тардє виступив з гострою критикою сучасного парляментаризму. Він між иншим звернув особливу увагу на це, що ідея парляментаризму була та, щоби забезпечити населення держави від непотрібних і непомірних податків. Міжтим вийшло навпаки.

Він подає докази, що багато випадків є, коли парлямент проти волі правительства й не відповідно реальним потребам держави збільшує державні витрати, а тому й державні податки на населення значно зростають. Робить це парлямент часто для задоволення льокальних інтересів своїх виборців. Взагалі Тардє говорить, що парлямент не виправдав надій, а на закінчення він закликає до боротьби проти соціялізму.

Ліва преса називає його промову фашистівською й гостро її критикує. У відповідь своїм критикам Тардє говорить, що він дасть документальні докази правдивости своїх тверджень.

АРЕШТИ АНАРХІСТІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Поліція арештувала 61 еспанських анархістів, коли вони відбували мітінґ у справі плянування революції в Еспанії. Анархісти врядили свій мітінґ на великому полі, ніби пікнік, сподіваючися, що поліція цим буде одурена.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БРІЯНОВІ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ

Вже майже всі держави Европи дали відповідь на пляни французького політика Бріяна сотворити Злучені Держави Европи.

Коли дивитися на відповіди поверховно, вони прихильні для Бріяна. Майже всі держави годяться в засаді, що злучити европейські держави в одну сконфедеровану цілість не зла думка.

Однак коли приглянутися їм ближче, відразу видно між ними поважні ріжниці.

Італія підчеркує потребу розоруження, до якої аліянти зобовязалися ще умовами версайського договору; потребу рівности „стейтів" з великими і допущення до Злучених Держав Росії й Туреччини.

Дуже поважні заміти проти пляну Бріяна підняли Німеччина й Угорщина. Нова міждержавна організація не може опиратися на старих кривдах держав і народів. Німеччина й Угорщина не згодяться на Злучені Держави, коли сі Злучені Держави малиби бути новим затвердженнєм для несправедлив державних границь, заведених аліянтами по виграній війні з центральними державами. Як довго сих кривд не направлено, зайвим буде будувати нову міждержавну будову, бо старі кривди мусять підривати нову будову, робити її нездібною до життя. Се становище, мимоходом, є становищем недержавних поневолених народів до Бріянових Злучених Держав Европи. Вони теж не можуть бачити в Злучених Державах Европи нової охорони, а тільки нового жандарма поневолителів.

Найбільше рішуче проти пляну Бріяна виступив анґлійський уряд. Він подав дуже розумну орґанізаційну критику Бріянового пляну. Анґлія звертає увагу Бріянови, що вже має одну міжнадержавну орґанізацію, а то Лігу Народів. Ся Ліга Народів має дуже тяжку роботу супроти упередження держав до міждержавних орґанізацій. Ліга Народів ще не закріплена. Коли збудувати тепер другу міждержавну орґанізацію, то се мусить природно викликати конкуренцію між ними. За конкуренцією піде боротьба. Ся боротьба може підорвати обі Коли обі будуть підорвані, то будуть підорвані всі зусилля до міждержавного союза. В сей спосіб Бріянів плян мусить валити якраз те, що він хоче будувати. Мимоходом кажучи, практична критика для звичайних заходів орґанізаційно невироблених людий.

МІЖНАРОДНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ПРАЦІ

Як відомо, Міжнародне Бюро Праці є, так мовити, автономною орґанізацією Ліґи Націй. Хоч воно складається з тих саме країн, які належать до Ліґи Націй, а бюджет Міжнароднього Бюра Праці знаходиться під контролею пленума Ліґи Націй, проте воно посідає окремий Секретаріят, власну Раду та щорічно відбуває свої міжнародні конференції праці. Мало того, Міжнародне Бюро Праці має дещо відмінну від Ліґи Націй структуру, бо до його складу входять не лише представники урядів, а також делеґати від робітничих країн.

Міжнародне Бюро Праці має своєю головною метою досягнути певної згоди поміж працею та капіталом на засаді їх мирного співробітництва. **Якраз тому всі країни, члени Ліґи Націй, зобовязалися забезпечити належним способом соціяльні інтереси робітничих мас та запровадити для них людські умови праці.** Для досягнення такої мети уряди всіх країн погодилися передавати на розгляд та ратифікацію своїх парляментів всі вироблені Міжнароднім Бюром Праці проєкти ріжних конвенцій, наскільки останні були ухвалені міжнародніми конференціями праці. Себто таким робом соціяльне законодавство почало прибирати міжнародні форми та до певної міри обовязуючий характер.

Так званий амстердамський інтернаціонал спілок праці, який співробітничає з соціялістичним інтернаціоналом та поділяє його плятформу й тактику, зрозумів досить велику вагу та ролю Міжнародного Бюра Праці у справах оборони соціяльних інтересів працюючих мас, а тому з належним йому досвідом та авторитетом підтримує Міжнародне Бюро Праці у всіх заходах останнього добитися відповідного соціяльного законодавства у міжнародньому масштабі. Навпаки, комуністичний інтернаціонал та залежний від нього московський інтернаціонал спілок праці не лише не бере ніякої участи у Міжнародньому Бюрі Праці, а навіть ріжними способами поборює саме його існування, **бо, як відомо, комінтерн намагається усякою ціною загострити соціяльні антагонізми та використати клясову боротьбу з метою поширення пролетарської революції по всіх країнах світу.**

На жаль, Міжнародне Бюро Праці протягом свого десятирічного існовання не спромоглося добитися значних наслідків для реалізації поставленої собі мети. Пояснюється це тим, що майже цілий світ переживає досить тяжку та затяжну економічну крізу, яка у великій мірі затримує переведення в життя тих конвенцій та ухвал, що їх виробило Міжнародне Бюро Праці. Крім того виявилося, що соціяльне законодавство у міжнародньому масштабі дуже ускладнюється ще й тим, що ріжні континенти або навіть країни Европи знаходяться в досить відмінних обставинах господарських, культурних та побутових, а тому не завжди можливо без усяких перешкод та ускладнень доцільно всюди застосовувати ухвалені міжнародніми конференціями праці конвенції чи ріжні постанови.

Саме з цих причин ще й досі не переведено в життя вашингтонської конвенції з 1919 р. про восьмигодинний день праці у промислових підприємствах. Цю конвенцію ратифікували Бельгія, Болгарія, Чіле, Греція, Індія, Люксембург, Портуґалія, Румунія та Чехословаччина. (Австрія, Еспанія, Франція, Італія та Латвія ратифікували лише умовно). Крім того доводиться сконстатувати що значна скількість навіть названих країн не перевели в життя ратифікованої конвенції. Таксамо сталося й з богатьома іншими конвенціями, ухваленими міжнародніми конференціями праці протягом 1919—1929 р.

Остання, себто 14. міжнародня конференція праці, яка відбулася в Женеві протягом 9.—28. червня, мала своїм завданням вирішити такі головні справи: 1) питання про примусову працю; 2) робітничий день службовців і 3) зменшення часу праці шахтярів. На цій конференції були представники від 51 країн, а крім того 4 країни, а саме Абісинія, Арґентина, Норвеґія та Сальвадор вислали своїх інформаторів, бо вони не належать до Міжнародного Бюра Праці. Усіх делеґатів разом з технічними дорадниками було понад 350. З того 35 країн вислали представників від урядів, від спілок праці та від працедавців, а 15 країн делеґували лише представників від уряду. Як то завжди робиться, головна праця відбувалася в комісіях.

Проте постанови цих комісій мають переважно дорадчий характер, бо вирішення тої чи іншої справи остаточно залежить від пленуму конференції.

Сама міжнародня конференція праці виглядає досить імпозантно, а дискусії на ній провадяться дуже серіозно, бо всі групи посилають на конференцію найкращих фахівців та взагалі досвідчених представників. Тому саме на конференції не було чути ніяких демаґоґічних декларацій або промов. Не диво, бо **нині робітничі маси вже переконуються, що загальний добробут та соціяльний поступ мало залежить від усяких демаґоґічних ґасел або утопій чи крикливих заяв, а в свою чергу заможні верстви наочно бачать, що без належного забезпечення соціяльних інтересів працюючих ні одна нація не може мирно розвиватися та досягнути відповідної могутности.**

І справді постанови 14. міжнародньої конференції праці свідчать, що міжнародне соціяльне законодавство на засадах співробітництва праці та капіталу хоч і поволі все посувається вперед. Так ця конференція ухвалила конвенцію про ступневе скасовання примусової праці по всіх країнах світу. Так само ухвалено конвенцію про запровадження восьмигодинного робітничого дня у торговельних закладах. На жаль справа про зменшення часу праці шахтярів перепала, бо чимало делеґатів утрималось від голосовання, а тому не вистарчило трох голосів для чинности ухвали.

Справа в тому, що частина делеґатів домагалася семигодинного дня, частина годилася зменшити робітничий день до 7½ годин а решта обстоювала восьмигодинний. Комісія погодилася на 7¾ годин, а пленум відкинув усі пропозиції, бо робітничі делеґати не годилися на компроміс, сподіваючись, що на слідуючій конференції їм вдасться добитися семигодинного дня. Отже це питання перенесено на вирішення 15. міжнародньої конференції праці.

Крім того конференція прийняла ще чимало інших постанов, наприклад про щорічні плачені відпустки робітникам та службовцям, про охорону праці і т. д. Ці постанови конференції не мають характеру конвенцій, а являються, так мовити, певною директивою для урядів ріжних країн.

Звичайно сьогодня важко сказати, яку долю матимуть ухвалені конвенції та постанови, бо урядові делеґати країн поробили певні застереження, а сувора дійсність виразно свідчить, що чимало, як европейських, так й інших країн, не дуже спішать з ратифікацією та переведенням в життя тих конвенцій, які були ухвалені навіть попередніми міжнародніми конференціями. Себто Міжнародне Бюро Праці примушене рахуватися у своїй діяльности майже з такимиж трудноцами та перешкодами, як і Ліґа Націй.

Б. Дніпрянський.

Женева.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 3-го серпня. Кождий член повинен прибути на сей мітінґ і вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі були суспендовані в липні, нехай прийдуть і вирівнають свої залеглости, то будуть приняті наново. — В. Гонтарчик, предс.; Антін Бочак, кас.; Андрій Бончак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. На піврічних зборах Бр. св. Андрія Перв., від. 66 У. Н. Союза, ухвалено одноголосно, що місячні збори будуть відбувати не в першу пятницю по десятім, як се було до тепер, але в першу суботу по перцім. Тому проситься всіх членів, щоби явилися на слідуючі збори в суботу, 2 серпня, точно в год. 8-мій вечером та вирівнали всі свої залеглости. — Д. Шумелда, предс.; А. Дубас, секр.

Пяниця приглядається куркам, як пють воду:

— О, навіть кури не можуть стерпіти води: коли пють її, то мусять примикати очі!

—o—

— То не хочете бути моєю жінкою?

— Хочу, та мушу над тим іще добре призадуматися. Шлюб рішає нераз про долю на цілі місяці.

ЗВІТ МЕНАДЖЕРА СВОБОДИ

від 1-го січня до 30-го червня 1930.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$7,523.41	Січень	$4,300.55
Лютий	6,989.80	Лютий	6,069.88
Березень	6,048.96	Березень	5,694.16
Квітень	6,245.34	Квітень	7,008.30
Травень	8,315.75	Травень	5,114.29
Червень	5,350.41	Червень	6,280.66
Разом	$40,473.67	Разом	$34,467.84

Пояснення приходів і розходів.

На приходи зложилися слідуючі позиції:

Пренумерата від членів У. Н. Союза	$24,180.30
Пренумерата приватна	2,147.59
Оголошення	6.769.57
Роботи У. Н. Союза	2,135.90
Роботи приватні	1,266.52
За оголошення в кал. 1930	15.00
Торг з книгарні	1,591.78
Ріжні дрібні, як звороти і т. п.	2,257.26
Процент з банку	109.75
Разом	$40,473.67

На розходи зложилися слідуючі позиції:

Платні редакторів і завідателя	$ 7,180.00
Платні робітників	11,518.30
Платні кореспондентів	866.00
Папір і другі потрібні матеріяли в друкарні	6,403.53
Почта за часопись	2,601.83
Опал, світло, електрика	982.57
Видатки адміністрації	1,286.51
Асекурація	325.09
Текси	284.48
Депозит на нову машину „Intertype", шафи до редакції, книгарні і другі потрібні річи	1,800.96
Купно книжок	1,218.57
Разом	$34,467.84

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Прихід від 1. січня до 30. червня 1930	$40,473.67
Готівка в банку з днем 31 грудня 1929	7,919.95
Разом	$48,393.62
Розхід від 1. січня до 30 червня 1930	34,467.84
Остає готівки по день 30 червня 1930	$13,925.78
Депозит в ґазовій компанії	100.00
Разом	$14,025.78

П. Маційовський, менаджер „Свободи".

Б. Дніпрянський.

ШЛЯХИ ВИЗВОЛЕННЯ ТА СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПАНОВАННЯМ

I.

Зважаючи на те, що українська нація втратила свою суверенну державність вже майже 700 років тому, та що кількаразові спроби її відновлення не вдалися, тому саме власної великої культури вона не витворила, а своєї аристократії та буржуазії, які ще й дотепер відограють досить значну господарську та культурну ролю, також з тої самої причини протягом часу позбувалась. Таким чином **підчас останньої спроби відновити свою суверенну соборну державу українська нація була поневоленою нацією малосвідомих або несвідомих селян і робітників, ремісників та дрібних крамарів і підприємців, а також досить свідомої інтеліґенції, переважно сільської.** Себто наша нація була аграрною та селянською, бо міста, які відігравали завжди, а особливо нині відограють таку велику й рішаючу ролю у боротьбі за державність, були в руках Жидів, Москалів та Поляків. В їх же руках знаходилась і міська культура, як то наука й мистецтво, преса та театер. Крім того значна частина робітництва була також не українською. **А наша інтеліґенція взагалі малоосвічена не знала чужих мов, а через те й чужих високорозвинених культур, не була ознайомлена з европейським політичним та суспільним життям, і тому у значній мірі підпадала московсько-польським впливам.**

Та не зважаючи на все це, вона підчас революції й визвольної боротьби творила, так мовити, нераз справжні „чудеса". от-от майже здобуваючи перемогу над ворогами. Майбутня історична наука безперечно визнає ті величезні успіхи, яких українська нація нераз добивалася, й правдиво освітить, чому наша боротьба скінчилася покищо тільки частинною перемогою.

А справді про повну тимчасову невдачу ми можемо говорити тільки у відношенню до західних українських земель, становище яких у Польщі та Румунії дійсно навіть погіршало у порівнанні з недавнім минулим. Про їх долю та шляхи визволення ми поговоримо іншим разом. Навпаки українська нація у межах совітської України, а навіть поза її межами у Совітському Союзі, безперечно досягнула значного успіху в порівнанні з тим, що було за царату. Культурно вона пішла значно вперед, її сили національно-політичні збільшились у сотні-тисячі разів. Хоч економічно наша нація й дуже підупала, особливо українське селянство, проте й ворожа українській державности верства февдалів та капіталістів знищена та обезсилена ще в більших розмірах. Правда, у звязку з „непом" буржуазія знову почала була зміцнювати свої сили, але там виростає та витворюється нині вже зовсім нова ґенерація й з іншою політичною ідеольоґією; отже ймовірно вона інакше буде відноситись також до української державности. Всеж у наслідок попередньої боротьби українська нація добилася того, що народня школа на совітській Україні у більшости вже українська, середня на половину, а вища, хоч і дуже повільно, таки „українізується". **Зате політична влада все ще не находиться в руках українських селян та робітників. Крім того українська культура твориться дуже повільно, бо нема відповідних умов загальних для національної творчости, певної свободи рухів та належної суспільної атмосфери. Тому московська культура ще дуже переважає українську й заливає взагалі Україну, а особливо міста.** Наприклад, театр і преса, совітські та суспільні установи все ще мають переважно московський характер, що пояснюється також тою підтримкою московської культури, яку дає їй жидівське населення українських міст.

У всякому разі нема ніякого сумніву, що через певний час московська культура втратить свої сучасні позиції на українських землях так само, як зникла на правобережній Україні колишня польська культура. Що, напр., лишилося там ще до утворення УНР від шляхетської культуртреґерства XVII—XVIII. ст., яке так вихвалюють польські патріоти та історика (диви: A. Jabłonowski, Historya Rusi Południowej)? Тільки так звані фільварки польських панів-февдалів, що продовжували й за царату визискувати українських селян та робітників. Таку саму ролю віді́гравали й московсько-панські „усадьби" та всякі дворянсько-шляхецькі маєтки за останнє століття взагалі. Тепер їх нема, революція зрівняла з землею рештки колишнього московського-польського панства або краще мовити нащадків давно денаціоналізованої української аристократії.

Таксамо й армія московських урядників та службовців, як колись польська, вже значно зменшилась та все більше буде слабнути. **А якби Україна стала справді самостійною та незалежною державою, то цей процес піде дуже швидким темпом і від московської культури незабаром залишаться такіж спомини, як і від польської.** Тоді Москалі та Поляки як національні меншости, забезпечені правами щодо свого національно-культурного розвитку, повинні будуть уже, як українські громадяне, служити українській державности та перестануть бути агентами й культуртреґерами Москви та Варшави, якто було колись, а почасти ще є й нині. Бо **тепер ці елементи через те й ставляться так вороже до української державности, що вони являються на українських землях носіями панбвання чужої державности та культури й користаються ріжними привілеями, дивлячись на себе як на пануючу верству над українською нацією. А тоді, ставши дрібними недобитками колишньої чужої кольонізації та пановання, зробляться у відношенню до української нації звичайними жебраками куска хліба.**

Так саме необхідно ставитися і до тих Жидів, що працюють разом з Поляками та Москалями, себто їх треба трактувати на рівні з останніми. Зате **цілком інакше необхідно ставитись до тих Жидів, які підуть на співробітництво з українською нацією й стануть на ґрунт української державности та культури. З ними українська нація повинна, особливо по містах, прийти до взаємно-вигідної угоди чи порозуміння, як це вже і робилося за часів Української Центральної Ради.** Але для цього є необхідна боротьба проти сучасної їх ролі. Жиди, підпираючи владу польську або московську, допомагають їм провадити на українських землях не тільки національно-культурну політику денаціоналізації, а також почасти кольонізацію та головне кольоніяльну господарську політику. Як уже нераз в історичному минулому, так й у недавній боротьбі української нації за своє визволення та державність **Київ усе був і мабуть буде тим центром, що приведе нашу націю до реалізації нашої мети. Київська Україна — Русь, Козацька Українська Република і УНР почали творитися і розвиватися на тих придніпрянських землях, які нині виступають під прапором УССР. І якщо повстане у недалекій будуччині суверенна соборна Україна, то мабуть це зробить тільки Київ.** Через те саме українська нація повинна примастити всі зусилля, щоб совітська Україна стала суверенною державою, бо як буде мати силу Київ, то збере коло себе всі українські землі. **Отже головною метою нації повинна буди боротьба за українську суверенну державу.** Тому змагання деяких груп за зєдинення українських земель під прапором Совітського Союзу може й можна визнати у деякій мірі доцільними, але це повинно відогравати у загальній політиці нації другорядну ролю. Бо таке зєдинення чужими силами не може ніколи бути сталим. Ну, уявім собі, що воно стало фактом. Але припустім також, що через деякий час українська нація розпічне боротьбу за своє повне визволення та за суверенну державність. Чи не спробують сусіди скористатися цею боротьбою, як це вже нераз було у минулому, щоб знову окуповати ту чи іншу частину українських земель? А тоді важко буде боротися на всіх фронтах, коли нація буде намагатися упоратися з головним ворогом. Та ми й не знаємо, як саме повстане Суверенна Соборна Україна. **Не виключено, пр., що західні землі перед обєднанням з іншими здобудуть соб власну суверенну державність шляхом революції та збройної боротьби, а тому деякий час істнуватимуть як окрема суверенна західна Україна,** на зразок Швайцарії, або може виборять собі тільки автономну державність під зверхністю Польщі, що теж булоб відповідною політичною школою, певним етапом на шляху соборности, як напр. совітська Україна є теж етапом до суверенної української держави. Звичайно, при щасливих обставинах українська великодержавність може повстати й одночасно, охопивши всі українські землі.

(Дальше буде).

Вязневі пропало щось в арешті. Він попросив, щоби йому позволили пожалітися перед управителем вязниці. Вязень так пожалівся:

— Пане директоре, ви маєте тут злодія у вязниці.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Концерт бандуриста В. Ємця.

До нашої громади завитав дорогий земляк, бандурист Василь Ємець. Дня 13 липня відбувся його концерт в галі української православної церкви. Від імени громади привитав дорогого гостя місцевий священик о. В. Каськів. Появу на сцені п. Ємця з бандурою привитано грімкими оплесками й повстанням з місць; сльози радости заблестіли на очах присутніх, що діждалися вперше почути цю бандуру, котра оспівувала славу й волю України.

На концерті мимо літнього горяча, гостей було багато. Були й Американці, котрі не знаходили слів похвали для п. Бандуриста. Один Американець говорив: „Як би я почувавсь щасливим, колиб міг бути Українцем і розуміти вашу мову. Бачите на моїх очах сльози, котрі витиснені цією чарівною грою, коли я слухав сумні звуки кобзи-бандури. Уявляю собі, яке ще більше душевне зворушення булоб для мене, колиб я зрозумів зміст цієї сумної думи, котру грав і співав ваш Артист-Бандурист". Другий визначний Американець, о. С. А. Левінгстон, парох епископальної церкви, зворушений грою бандури до крайности, не видержав, а в часі павзи забрав слово, в котрім порівняв нашого Бандуриста з історичним дзвоном, який другим народам проголосив волю й свободу. „Я певний того, — говорив бесідник зворушливо, — що ваш великий мистець кобзи-бандури буде тим вашим історичним дзвоном, котрий проголосить вільну українську державу".

Такі милі хвилини життєві, які залишилися в присутніх на тому концерті, останутъ в памяти до кінця життя. Перший раз в житті почули ми звуки кобзи-бандури, почули той неоцінений чар старинних козацьких дум, котрі оригінально були передані на козацькому інструменті п. Бандуристом Ємцем. Перед слухачами наче розгорталися живі картини минувшини, страждань і слави України. Наче бачилося славні походи козацькі, боротьбу з ворогами неустрашимих борців-козаків, страшні катування й муки, котрі завдавали вороги благочестивому козацтву. Неначе в рухомому театрі пересувалась картина за картиною: там молоді козаки вертають з татарського полону сліпі, з випаленими очима, тут знов славна битва козака Морозенка з Татарами, котрі, зловивши його, виймають живцем серце, а дальше розлягається могутня картина чарівного вечера на Україні, тут знов виринає картина сумна, перехід за Збруч річку Українських Січових Стрільців і багато инших картин сумних і веселих, котрих не можна й описати. Концерт тревав майже дві години, а слухачам здавалося це двома хвилинами. Таку душевну насолоду ми переживали перший раз в життю.

Мистецьке виконання гри на кобзі-бандурі козацьких дум і походових пісень, а також народніх пісень сумних і веселих вельмишановним Професором-Бандуристом Василем Ємцем годі описати. Можна сказати коротко, це артист, якому мабуть тепер пари нема на коханій Україні. Кожна точка концертова була виконана з повною чулістю душевною. Тим то й не диво, що присутні гості нагороджували гру п. Бандуриста дуже щедро невмовкаючими оплесками, а деякі точки сердечно прохали повторити. Подиву гідна ця велика техніка та віртуозність, котра виявляється цілком свобідно в пана Бандуриста Ємця. Заслугує на велику пошану ця матір, котра наділила неоціненим таланом свого сина-бандуриста. Можемо сміло сказати і бути переконані, що козацька мати не вмре, коли має таких синів, котрі оспівують велич-славу Матері України по всьому світі, як між чужинцями, так і між своїми братами-скитальцями на чужині.

Концерт закінчився великим душевним вдоволенням. Він особливо великою памяткою останеться для молодих Українців, урождених в Америці, котрі сердечно дякували п. Бандуристові за концерт. Замовкла кобза-бандура в останному акорді, хвилина гробової тиші, як нараз зірвалась буря оплесків і прохань, щоби п. Бандурист ще раз повторив послідню точку. Після послідної повторної точки Професор-Бандурист Ємець сказав дуже гарне слово про ціль і значіння козацького інструменту кобзи-бандури, а відтак прощав гостей і братів-громадян милими словами.

В імени гостей зложив сердешну подяку п. Бандуристові Ємцеві місцевий священик о. протоєрей В. Каськів. Не можу описати цієї зворушливої хвилі прощання. Присутні повстали з місць, на очах заблестіли сльози, задріжали слова прощаючого, а на очах промовця й Бандуриста показалися сріблисті сльози. В тому зворушливому моменті залунав могутний гимн „Ще не вмерла Україна" і „Не пора Москалеви й Ляхови служить". Так закінчився концерт, котрий на завжди останеться в памяти гостей Американців і місцевих та позамісцевих Українців.

Бажаємо Бандуристові п. Ємцеві доброго здоровля й щасливої подорожі. Співай, наш дорогий Бандуристе, оспівуй велику руїну страждучої Неньки-України. Буди оспалих братів і провадь на стрічу сонцю золотому свободи й волі!

Один з гостей.

НОВІ КНИЖКИ

Збірник памяти С. Петлюри.

У Празі вийшов збірник, призначений памяти Симона Петлюри. Збірник виданий з технічної сторони дуже добре й його приємно взяти до рук. Він зі смаком уложений і чисто виданий. З уміщених у нім статей на першім місци треба поставити серіозні статті: І. Мазепи, П. Феденка, М. Добріловського (про них уже ми згадували в Свободі), Щербини, М. Славінського, Мацієвича та Яковлева.

М. Славінський дає гарний начерк діяльности С. Петлюри як громадського діяча та національного вожда. Стаття читається легко й з приємністю. Ф. Щербина короткими й теплими словами влучно характеризує С. Петлюру як людину щиру, інтелігентну, скромну та надзвичайно роботящу. Мацієвич дає цікавий матеріял з діяльности С. Петлюри на земському полі, а Яковлів досить докладно вияснює справу вбивства С. Петлюри як большевицьку та дає влучну характеристику перебігу парисського процесу. Шкода, що він не спинився довше на ролі тих Українців, які стояли в звязку з головачами й поміщиками організації вбиства Петлюри та приятелювали з організатором вбиства, Володіном.

Досить блідою й невеличкою видається стаття О. Шульгина про напрями С. Петлюри в закордонній політиці. Нам здається, що в ній він брав як не безпосередню то в усякому разі посередню участь значно більшу, ніж О. Шульгин подає.

Читача здивує стаття про українську армію полковника Проходи. Враження від неї таке, що їй не місце в збірнику, присвяченому памяти вожда й творця армії. Прохода ніби висвітлює як найліпше С. Петлюру, як особу, але обезцінює діяльність тих організацій, які творив та провадив С. Петлюра. Властиво цим автор обезцінює діяльність самого небіжчика й підносить всі ті закиди, які українські „самостійники", гетьманці та ріжні инші опозиціонери з реакційного українського табору несправедливо робили С. Петлюрі. Автор ніби хоче переложити вину за всі невдачі з С. Петлюри як особи на його працю.

До того полковник Прохода часами пише про ті „факти" й справи, яких він не знає й в яких участи не брав, а про які судить по пресі, що була в засаді опозиційна всьому тому, що робив С. Петлюра, Центральна Рада, український уряд, партії та ріжні організації, де тих критиків не було. Твердить, що нібито розпорядження й пляни С. Петлюри в 1917 році, коли він був головою Генерального Комітету, далі кабінету С. Петлюри не виходили, що Комітет не мав звязку з широкими вояцькими масами й т. д. А нам, навіть тут в Америці, відомо, правда, ще з бідно опублікованих матеріялів, що це було зовсім не так, бо вплив і Генерального Комітету й Петлюри та фактичне керування ними українськими військовими масами були кольосальні. Про це говорять в своїх спогадах навіть Москалі, вороги українського руху й ненависники Петлюри.

Про 1917 рік повинніби писати ті, що більше компетентні від полковника Проходи, як наприклад бувші члени Генерального Комітету з першого дня його оснування: (А. Чернявський та В. Павленко. Обидва вони жиють в Чехословаччині й їм було недалеко до редакційної комісії збірника. Особливо В. Павленко мігби сказати багато, чи мали Генеральний Комітет та Петлюра вплив на військо й чи виконували їх розпорядження Українці вояки, бо В. Павленко був представником Генерального Комітету при Штабі Головнокомандуючого російської армії. Отже був на відповідальному становищу.

Взагалі в статі полковника Проходи багато противорічностей, над якими спинятися докладно годі ізза браку місця в газеті. Побажатиб тільки, щоби ті українські діячі визвольного руху, а особливо військового, які були піонірами й першою гвардією руху, не лінувалися взятися за перо й написати про минулу працю й боротьбу. Чейже вони не признають, що вся їх робота заслугує лише на ганьбу, безоглядну й безпідставну критику. Чейже й вони, хоч часто помилялися, робили свою роботу чесно. Чомуж тоді тепер, після невдачі, ховатися в мишачі діри та не виступити відважно наперед, представити свою роботу з усіми її додатними й відемними сторонами? Чому пускати говорити тих, які роботи не робили, які все тільки займалися голословною критикою чужої роботи?

Рафаелів підступ.

Славний італійський маляр у молодих літах жив якийсь час у гостинниці та не дуже рахувався з видатками. Рахунок вийшов доволі поважний, а грошей не мав. Власник гостинниці сердився, домагався грошей. Рафаель сказав господареві, що вже небаром відїде та при відїзді вирівнає рахунок. За два-три дні він зібрався, спакувався та сказав господареві, що відїжджає.

— А гроші? — спитав господар.

— Ось тут на столі, — відповів Рафаель і вказав на срібні та золоті монети на столі, потім ухопив свій клунок і вийшов із гостинниці. Господар підійшов до стола та хотів згорнути гроші, одначе долоня посунулася по столі, а гроші остали на місці. Їх намалював Рафаель на столі. Якийсь любитель купив той стіл у господаря за великі гроші.

—o—

— Не забудь, Ромцю, вмити собі руки, заки прийде вуйко.

— А як вуйко не прийде?

ВІДОЗВА

зі села Верчани, повіт Стрий.

Українські громади за океаном!

Відчуваючи брак власної хати, в котрій громадяне моглиби частійше свобідно зійтися й призадуматись над тим, як поліпшити свою долю, свідомійші одиниці села Верчан коло Стрия постановили приступити у літі 1930 р. до будови Народного Дому. В тій цілі завязався комітет, який не зважаючи на ворожі перепони, взявся до збирання жертв на будову дому. Та показалося, що убоге село, мимо надзвичайної готовости до жертв, не має спромоги власними силами збудувати народню домівку, тим більше, що для роки тому наш повіт навістила страшна повінь, з якої люди й до нині отямитися не можуть.

Кошти будови обчислено на 6—7,000 долярів, а цей тягар переходить матеріяльні сили нашої убогої громади. Тому комітет просить усіх щирих Українців, жиючих за морем, а передовсім дорогих родимців з села Верчан, о грошеву підмогу. Надіємось, що тією ідейною гадкою одушевиться кожде українське серце й що у всіх, до кого дійде отся відозва, найдеться охота підперти ділом цю важну справу для розвою нашого села.

Коли при помочи патріотичних добродіїв наша ціль буде осягнена, тоді мило й відрадно стане нам на серці й ми зможемо сказати:

В нашій хаті наша правда і сила і воля.

Жертви просимо присилати на руки касієра комітету, п. Дмитра Стасіва у Верчанах, п. Підгірці, коло Стрия.

Комітет будови: **о. Корнило Строцький,** голова; **Дмитро Козак,** секретар; **Дмитро Стасів,** касієр.

Хто хотів би мати ближчі інформації в цій справі, той хай пише на адресу: Peter Pilipiv, 9 Brookfield St., Ludlow, Mass.

Це що іншого.

— Що з вами, приятелю!? Ви так зле виглядаєте! У труну кладуть таких, що ліпше виглядають ніж ви!

— Я щойно покінчив лікування проти товстіння.

— А-а! Коли так, то що іншого — в такому випадку ви виглядаєте дуже добре!

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1931.

Калєндар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

• Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

ФОТОГРАФІЇ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, бенди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1931 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Сі гроші уживеться на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

АЛІ ЗАЧИНАЄ ДУМАТИ.

(Пригоди на мандрівці по Персії.)

Цікаву пригоду, яка приключилася йому підчас мандрівки по Персії, описує німецький подорожник Матіяс:

Не знаю, чи вам відомо, де лежить Кірман. Коли не знаєте, то воно нічого не шкодить. Для вас буде досить, коли скажу, що Кірман лежить там, де кінчається одна із південно-перських пустинь, а зачинається друга. Кірман виглядає, як і всі південно-перські міста. Всі вони з глини. Кірман велике місто. Виробляють тут найліпші і найдорожчі килими.

В Кірмані я хотів побути 2—3 дні, а потім іти далі до Белюджистану й Індії. Одначе Кірман сподобався мені. Розложився на горі, високій більше ніж дві тисячі метрів. Щоби дістатися до найближчого міста, треба майже тиждень часу. Кірман має 40 тисяч перського населення, а всього десять Европейців. Я лишився в Кірмані вісім днів, тому винаймив собі хату, кухаря, господиню — „баджі", послугача й з усім, що належить до перського дому.

Послугач називався Алі. Кухар і баджі називали його фільософом, бо вмів писати і читати. Та я переконався, що найліпше він таки вмів скрутити папіроску і побалакати собі довго й приємно з кождим стрічним чоловіком. Коли я післав Алія передполуднем, то він вертався щойно під вечір.

Одного дня був дома лише я й Алі. Кухар пішов на базар, а баджі понесла до шевця мої перські пантофлі. Було то в суботу коло 10. години передполуднеп. Я зовсім призабув, що кождої суботи в 12. годині відвозять верблюдами почту до Індії. Я пригадав собі це щойно перед 11. годиною, коли вже взяв капелюх і хотів іти до міста, де був умовився. Мерщій написав я тепер кілька листів, а що не було часу, лишив на столі, все як там було, дав Алієві листи, щоби відніс їх на почту та наказав його, аби замкнув хату, щоби ніхто не перекидав мені нічого на столі. Я сказав іще йому, щоби найдалі за годину вернувся та дав йому ключ від дверей. Був це патентовий ключ, що подобав на малесеньку зігнену руку. Другий такий ключ мав я в кишені.

Потім поїхав я до міста.

Розмова в місті затягнулася довше. Я прийшов богато пізніще, ніж гадав, і був голоден. Одначе я не дістав нічого їсти. Перед хатою стояв кухар із усяким крамом, якого накупив на базарі, біля нього баджі з моїми перськими пантофлями в руці. Двері були замкнені. Деж дівся Алі? Він не приходив, хоч минуло дві години, три години — вкінці зявився за яких чотири години. Був сумний, а поглядав наче пес, що був заблукався. Я глянув на нього грізно:

— Ти де був?

— Я ніде не був, — оправдувався Алі.

— Таж ти був на почті?

— Так. На почті був.

— А потім?

— Потім я був тут.

— Я тут уже чотири години, а не бачив тебе. Баджі також не бачила тебе.

Алі схвилювався.

— Баджі — баба. Баба бреше. Я був тут і кликав баджі. Ніхто не приходив.

— Колиж ти пішов назад, як ти був тут? Тиж мав ключ?.. А може ти згубив його?

Щойно тепер прийшла мені така думка до голови. Одначе Алі хитнув головою взад і ляснув язиком, що значило тільки, що „ні".

— Пане, ти таке про мене думаєш? Чи можу я згубити ключ, який належить до тебе? Та який це ключ? Я хотів його вложити в дірку замка. Тоді побачив я, що він на долішному кінці зігнений.

— Ну й що далі? — спитав я.

— Я став роздумувати та сказав собі, що тут щось несамовите, коли ключ зігнений. Тому я пішов до коваля, та просив його, аби випростував мені ключ. „Добре, — сказав коваль — дай мені десять шаі, то я випростую тобі той ключ".

Я дав йому десять шаі. Та коли я з ключем прийшов до дверей та хотів його встромити в дірку замка, я побачив, що дірка також зігнена, зовсім таксамо, як перше був ключ зігнений. Тому я вернувся до коваля. „Ти дурню, — сказав я — та той ключ мусить бути зігнений. Дірка від того ключа також так загнена. Я бачив це дуже добре. Загни мені знову той ключ так, як він був загнений". „Добре, — сказав коваль — дай мені десять шаі, то я тобі знову загну той ключ."

Я дав йому десять шаі. Потім я вернувся з ключем. Та коли я станув перед дверима, я побачив, що коваль загнув ключ в протилежну сторону. Тому я знову вернувся до коваля.

„Ти дурню, — сказав я ковалеві — ти загнув ключ у протилежний бік!"

Коваль видивився на мене. А потім сказав: „Дай мені десять шаі, то я тобі загну ключ, як ялося".

Я дав йому десять шаі. Та я вже сказав тобі: той коваль був дурень. Він відломив кінець ключа.

Алі добув з кишені два кусники ключа:

— Пане, я шукав по цілому місті такого самого ключа. Та це дивний ключ. Ти також не найдеш другого такого.

Дивний був той Алі. Він хотів ще потішати мене, аж тут прийшло мені до голови, що може можна буде вистаратися такий резервовий ключ — якого я вживав. Воно потреває лише трицять два дні.

— Принеси мені мерщій сильну коверту.

Коли Алі приніс коверту, я вложив до неї зломаний ключ, виписав на коверті адресу індійської фірми, про яку я знав, що продає ріжні патентові замки.

Потім дав я ключ Алієві. „Біжи мерщій на почту. Може лист відійшовби ще верблюдиною почтою". Трапляється нераз, що ця почта відходила з Кірману кілька годин пізніше.

Алі, щасливий, що все так щасливо скінчилося, поклав праву руку на праве око та заклинався на це своє світло, що ключ відійде ще верблюдиною почтою.

До почти було туди й назад може пів години. Я сподівався, що Алі вернеться за годину.

Та він не приходив. Не вернувся і за дві години і за шість годин. Вечером мусіла баджі давати їсти, бо Алі все ще не вернувся.

Аж нараз вернувся на другий день рано. На його превелике здивування я не приняв його щиро.

— Де ти був так довго? ти неробо! ти вчений, песький сину?

— Пане, — оправдувався Алі — верблюди були вже в пустині. Я мусів доганяти їх. Чи повіриш мені, що я біг скорше, ніж верблюд?

При кінці тижня вичитав я в домашній записній книжці такі записки, вписані рукою Алія:

„Десять шаі за зігнення ключа.

„Десять шаі за зігнання ключа в протилежний бік.

„Десять шаі за зломаний ключ.

„Трицять шаі для погонича верблюдів, який сховав у свою кишеню листа зі зломаним ключем".

Мати: Миронцю, ти чому не сказав мені, що Ганя збила вазу?

Синок: Вона, щоби я мовчав, обіцяла мені щось дуже гарного!

Мати: Щож такого?

Синок: Обіцяла три дні не мити мене!

—o—

— Ну, якийже Павло в ролі нареченого?

— Безнадійний! Вчора заки він прийшов, я зіпсувала електрику й уяви собі, той дурак увесь вечір у поті чола направляв її!

—o—

Нюхові фільми.

— Чи чули ви, вже будуть — як кажуть — навіть нюхові фільми.

— Так? То я цікавий би побачити в нюховій фільмі „Гамлета".

— Чому?

— Бо я цікавився би сценою, в якій Гамлет каже: „Щось псується в данській державі".

Пані (вернула з літнища і питається наймички): Чого це в пановій кімнаті таке безладдя, так усе порозкидуване?

Наймичка: Коли пан дістали телеграму, що пані сьогодні приїжджають, пан три години шукали своєї шлюбної обручки, яку десь тут сховали були.

—o—

Жінка: Тобі подобається наша нова наймичка?

Чоловік: Так.

Жінка: Я так і здогадувалася, тому заплатила їй за два тижні та відправила її.

—o—

Йому лише на тім залежить.

Мати: Коли вийдеш за нього замуж, моя нога не переступить ніколи порога вашої хати!

Дочка: Ах, колиб ви, мамо, повторили йому це, він не бачив би вже ніякої перешкоди, щоби оженитися зі мною!

РОЗЧАРОВАНИЙ ПОСОЛ ЄРЕМІЧ

На останній буджетовій сесії польського сойму загальну сензацію викликало ухвалення в буджеті деяких позицій на білоруські цілі. І так: на білоруську бурсу в Новгородку ухвалено 200,000 зол., на білоруський учительські курси 150,000 зол., на білоруський учительський семинар 100,000 зол. і на видання білоруських шкільних підручників 50,000 зол. Сензація була тим більша, що за цей внесок голосувала й частина клюбу Б. Б. Рівночасно з ухваленням білоруських внесків всі українські внески відкинено.

Була це спритна гра на розділення Білорусинів від Українців і разом з тим немов научка для Українців. Мовляв— якщо ви будете чемні, то й вам, так як Білорусинам, ми кинемо якісь охлапи.

Але минуло всього три місяці, а місце радости заняло розчарування. Недавно голова білоруського Клюбу, пос. Єреміч, мав розмову з репортером „Роботніка"' і виложив причини свого песимізму і розчарування.

На запит, чого пос. Єреміч приїхав до Варшави і чи його приїзд стоїть у звязку з якимись концесіями для Білорусинів, пос. Єреміч відповів:

Сен. Рогуля, Богданович і я приїхали в делегації до міністра освіти в справі отворення кредиту, ухваленого в буджеті на 1930-1931 рік на цілі білоруської освіти. Але, на жаль, пан міністер освіти делегації не приняв, а через секретарку заявив, що про ті справи може з нами говорити не скорше, як у вересні. Для мене є незрозумілим, які зміни наступили у міністра. У квітні міністер трактував ці справи річево і обіцяв дати конкретну відповідь у травні. А тепер знов у вересні...

Далі довідуємося з інтервю, що:

З 200,000 зол., ухвалених соймом на докінчення бурси, уряд не виплатив ані гроша.

В справі учительських курсів, на які асигновано 150,000, абсолютно нічого не зроблено.

В справі учительського семинара на який у буджеті асигновано 150,000, Білорусини внесли подання о концесію, та до тепер не дістали не то грошей, але навіть відповіди.

І врешті не дано ані гроша на видання білоруських шкільних підручників, на що сойм ухвалив 50,000 зол.

Вичисливши це все, пос. Єреміч заявив: Оце й є дійсні причини мого песимізму. Вкінці зазначив, що табор „пілсудчиків", заки дійшов до влади, дуже часто говорив, що тільки він є здібний розвязати квестію національних меншин, а білоруську зокрема. Дійсність показала що інше...

Се „що інше" ми знали вже давніше. Дехто мусів перейти ще практичну лекцію, вдарити головою об мур, щоби наглядно в цьому переконатися. А це придасться не тільки Білорусинам, але декому зпоміж Українців. Кепсько тільки, що така практична лекція настроює білоруських політиків песимістично. А воно стало допроваджує до такого стану кожного, хто орієнтується на польську ласку.

(„Новий Час").

ІБСЕН У ДІЙСНОСТИ.

Читачі, які одушевляються великими драмами норвеського драматурга Генрика Ібсена, уявляють собі його само як велитня ростом із львиною чуприною.

Д-ра Равля Бльонделя запросили були в 1900-ому році в Христіянію (нинішнє Осльо) для відчитання кілька лекцій. Перед відїздом із Парижа йому радили заглянути в каварню „Гранд Готелю", куди що дня в полудне заходив Ібсен на склянку пива та щоби переглянути ранішні газети. Доктора ждало розчарування. Як приїхав у Христіянію, він довідався, що Ібсен не заходить у каварню, бо йому надоїла влізливість людей, що ходили нарочно у каварню, щоби побачити великого письменника. Англійські туристи просто облягали його з фотографічними апаратами. Крім того Ібсен був тоді хорий тай взагалі не виходив ніде.

На другий день сказали Бльонделеві:

— Хочете бачити Ібсена? Він ждатиме на вас у себе вдома в 11 год. передпол.

Трохи збентежений несподіваним запрошенням Бльондель пішов в означеху пору в гостину до Ібсена.

— Не без схвилювання — оповідає він — подзвонив я до дверей з великою мідяною табличкою: „Д-р Генрік Ібсен". Жив він на третьому поверсі у великім домі на углі Аскергаде та Театральної площі й із своїх вікон міг любуватися плечима власної статуї, що стояла на площі рядом із статуєю його суперника та приятеля, письменника Бернстерне Бернсона.

Двері відчинила служниця та повела мене в богато прибрану, непривітну гостинну кімнату, зовсім без якихнебудь творів мистецтва. На стінах висіла збірка карикатур Ібсена, вирізаних із німецьких ілюстрованих журналів, що зображали його як огидливого гнома, або як неважного провінціяльного нотаря.

Заки я приглядався карикатурам, позад мене роздався легкий шум. Ібсен увійшов, чалапаючи ногами. Був у витертому сурдоті, на ковнірі грубою верствою біліли порплі (лупа, тімениця), на ногах мав великі повстяні пантофлі, підбородок давно не бачив бритви, а злегка пригаслі очі ледви видно було зпоза величезних окулярів. Мене вразив його маленький зріст. Передімною стояв справжній кардик. На фотографії це було незамітне, бо старенький нарочно фотографувався, опираючися на спинку крісла карликоватих розмірів і так виходив штучний образ, що робив враження людини зовсім нормального зросту. Ібсен повів мене в свою робітню. Ніодної книжки! Стіни обложені картоновими теками, зовсім наче контора дбайливого урядовця: на ненакритім бюрку в порядку лежали гостро позатісувані олівці ріжних кольорів і чистенький аркуш бібули.

Розмова, мушу признати, навязувалася з трудом. Ми говорили по німецьки, бо Ібсен слабо знав французьку, а я зовсім не знав норвеської мови. Вкінці він устав із крісла. Я пішов за його примірок. Та на моє здивування він рухом задержав мене та стаз підсувати собі штанку.

„У мене рани на ногах — сказав Ібсен — воно стає все прикріше, я майже не можу ходити. Мої лікарі нічого не всилі вдіяти. Тай тепер їх взагалі нема. Ви парижський лікар, мені згадували про вас. Я був би вам вельми вдячний, колиб ви сказали мені свою гадку".

Я усміхнувся. Його дивне бажання бачити мене тепер прояснилося мені. Я оглянув відслонену ногу. Вона була вкрита старечою екземою, хронічною недугою, яку майже годі вилічити. Я написав рецепту по латинськи.

Ібсен хотів заплатити, але що я, самособою, відмовився приняти гонорар, він постановив дати мені свою фотографію. Тяжкою ходою підійшов до столиць, старанно вибрав фотографію з товстої теки портретів, вернувся до стола і поставив свій підпис. Писав поволеньки, старанно, держучи перед собою мою візитівку, щоби не помилитися в виписанні мого імени та підложив під руку бібулу, щоби не завалити фотографії.

Цей великий революціонер думки зробив на мене в себе вдома враження звичайного, дрібного міщанина.

УГОДОВІ РЕФЛЕКСІЇ.

Багато галасу зночевя викликала в галицьких джунглях і трохи поза ними вістка: Клеїться польсько-українська угода!

— Гогогого-о-о! — загуділо в одним чагарнику.

— Гугугугу-у-у! — в другім.

— Уви-уви-уви! — зазойкало в русских корчах.

...Митр. Шептицький говорив з мін. Юзефським!...

...Мін. Юзефський говорив з митр. Шептицьким!...

...Митр. Шептицький і мін. Юзефський говорили зі собою!...

— Гугу-у-у!

— Гого-о-о!

—...„Народний Дім" віддають Українцям.

...Ставропігію також!...

— Уви-уви-уви!

...Дир. Луцький комісарем „Народного Дому!"

— Го!

— Гу!

— Уви!

А далі поодинокі голоси.

— Skandal!

— Ганьба!

— Cześć!

— Славно!

— Nie pozwalam!

— Хіба по наших трупах!

— Мир всім!

Ріжні люди ріжно собі цю угоду уявляють.

Одним здається, що посол д-р Дмитро Левицький вїжжеться на білім коні на львівський Ринок і крикне, як колись Хмельницький під Зборовом: „Згода!!!" І на той заклик опустяться списи, сховаються в піхви шаблі, погаснуть льонти при гарматах.

Другі думають, що одного дня публично обійме Прушинський Ліщинського, Мейбавм Палієва, Мончинський Коновальця, о. Куницький о. Шидельського, а там уже решта смертельників почне цілуватися, аж ляскіт буде йти.

Треті уявляють собі цілу історію більше скромно. Просто: „Народний Дім", „Ставропігію" і ще там одну дві паральки, частинну амнестію і частинну реґуляцію рік.

Є й такі, що загалом не знають, від чого зачинати, а більше навгад кажуть:

— My mamy „Sokół-Macierz", oni mają „Sokoła-Batjka". Розженіть!

Трохи воно навгад, а трохи ні. Адже Грабський не дурно казав, що границя між Українцями і Поляками йде через подружнє ліжко.

Хотівши зробити фактичну, довготреваючу угоду, не можна поминути цього мебля і не можна робити угоду тільки при зеленім столику.

Одно тут трагічне: Мішані подружа є здебільша таким праобразом „мирного" співжиття, що на них тяжко покликуватися, чи щонебудь будувати.

Але... Але, що тут богато говорити про можливости угоди, її умовини і реаліза-цію!... На мою думку про угоду загалом нема потреби ні говорити, ні переговорювати.

Коли я на когось злий, чи хтось на мене — тоді є підстава до угоди між нами. Але коли ми добре живемо, любимось, помагаємо собі взаємно, то тоді ніякої угоди не потребуємо.

Польські газети вже десять літ співають на всі лади, що український нарід (в оригіналі: „люд") під Польщею чується як у Бога за пазухою, що ніколи не нарікає, що вільні від праці хвилі використує на гарячі молитви за „статус кво", а тільки горстка „вархолів" десь-колись робить незадоволену міну. Треба тих кількаа вархолів зліквідувати і угода як була, так буде, мирне життя як було, так буде, загалом усе буде так, як буде.

А буде так — як бувало.
(„Діло").

Галактіон Чіпка.

ОБРАЗ МАТЕРИ БОЖОЇ, ЗВАНИЙ „ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ".

В Київі був образ Матери Божої, який — як кажуть — намалював св. евангелист Лука. Той образ привіз наш галицько-український король Данило до Львова, який саме тоді збудував для свого сина князя Льва. Образ повісили в вівтарі церкви Василіян, котру поставив король Данило для свойого брата Василька, що постригся в черці. Цей монастир стояв на місці, де сьогодні церква св. Юра. В часі нападів Татар, руйновання Львова, Холма, Підгорець, Буська і Червенська перевезли наші князі цей образ до Белза. Белз був у той час такою сильною твердинею, що його в 1351 році не могли здобути угорський король Людвик Великий разом з польським Казимиром Великим.

По смерти Казимира панував у Галичині Людвик Вел., угорський. Він бив срібні гроші з написом на одній стороні: „Людвик, король Угорщини", а на другій: „король Руси". Його намісником у Галичі був шлеський князь Володислав Опольський (Оппельн). Шлеські князі вважалися Німцями. Той Володислав Опольський, виїжджаючи з Галичини, забрав силоміць з Белза образ страждучої Богоматери, який прикраивала дорога металева прикраса — одежа і дві корона в византійсько-українськім стилю. З невідомої причини залишив він той образ у Ченстохові. На місці, де стануди його коні, поставив він малу святиню, в якій образ приміщено. Сьогодні той образ в найбільшім почитанні у Поляків, а відвідував його й теперішний папа Пій XI., як був нунцієм у Варшаві. Поляки звуть той образ: „Крулёва Польска — Матка Боска Ченстоховска".

Минулого року відновляли той образ. Як зняли металеву, висаджувану дорогими камінями корону й одежу, згіля яких видно лише лице і руки Матери Божої й Ісуса, то показався властивий український образ, яких у нас було богато. Одежі Богоматері й Ісуса не є однокраскові, а мальовані в квіти та інакші в Богоматері, з інакші в Ісуса. Польські вчені почали тепер писати, що цей образ малював італійський маляр Джотто. Але всі мадонни Джоттія, які є в „Оффіціях" у Фльоренції, це інші типи, а головно одіж у них все однокраскова без квітів. Додаймо до того найважніше, що образ був у нас у Київі вже тоді, як ще було на світі Джоттія, що жив при звороті 13-го століття. Що це не образ Джоттія — твердить учений Німець Фріц С. Павль у статті: „Die schwarze Mutter Gottes von Czenstochau" (Gruene Post, Berlin 23 Februar 1930), хоч він та не знає, що образ був у Київі та у Львові. Образ цей повинен вернути туди, звідки забрав його чи зрабував Володислав Опольський.

Застрілець.

Доказ.

— Як можете доказати, що ви не їхали автом із забороненою скорістю.

— Бо я їхав до тещі, пане судя...